

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Tos/30/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8121010950
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emil Dubňanský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8121010950.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Dubňanského a sudcov JUDr. Petra Farkaša a JUDr. Rastislava Vargu, PhD., L.L.M., MBA na neverejnom zasadnutí konanom dňa 14. decembra 2021, v trestnej veci ods. T. A., o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Prešov sp. zn. 3PP/61/2021 zo dňa 21. septembra 2021, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. poriadku z a m i e t a sťažnosť odsúdeného T. A..

odôvodnenie:

Uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 3PP/61/2021 zo dňa 21. septembra 2021 bola podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku a § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona zamietnutá žiadosť odsúdeného T. A., nar. XX.XX.XXXX v J., trvale bytom J., G. XXXX/XX, t. č. ÚVV a ÚVTOS Prešov o podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Rožňava zo dňa 15.07.2020, sp. zn. 3T/100/2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 14.09.2020, sp. zn. 8To/69/2020 v trvaní 3 (tri) roky.

Proti tomuto uzneseniu ihneď na verejnom zasadnutí podal sťažnosť odsúdený, ktorú neskôr písomne odôvodnil prostredníctvom svojej obhajkyne. V úvode rekapituluje odôvodnenie napadnutého uznesenia a konštatuje, že je nesporné, že formálnu podmienku odsúdený splnil vzhľadom na to, že polovica výkonu trestu mu uplynula dňa 26.11.2020. Odsúdený je pritom toho názoru, že splnil aj podmienku materiálnu a nesúhlasí s rozhodnutím súdu o tom, že nepreukázal snahu po náprave. Odsúdený si je plne vedomý, že podmienčné prepustenie (ďalej aj „PP“) je mimoriadnym zákonným inštitútom a že súd má možnosť a nie povinnosť odsúdeného podmienčne prepustiť. To však neznamená, že súd má možnosť svojvoľne rozhodnúť. Súd musí rozhodovať tak, aby ich rozhodnutie bolo predvídateľné a presvedčivé a aby svoje úvahy v tomto smere primeraným spôsobom odôvodnil. Pokiaľ sa súd v krátkosti odôvodnenia rozhodnutia zmienil o tom, že odsúdený bol disciplinárne potrestaný za previnenie, ktorý skutok sa mal stať v lete 2021 (pred podaním žiadosti o PP), odsúdený dáva odvolaciemu súdu do pozornosti tú skutočnosť, že v procese disciplinárneho konania mali vypovedať traja spoluväzni k uvedenému skutku a spísať Čestné prehlásenia o svojej svedeckej výpovedi. Svedkovia v Čestných prehláseniach uviedli, že odsúdený konflikt, za ktorý bol neskôr disciplinárne riešený, nevyvolal a zároveň nikoho nenapadol. Tieto svedecké výpovede odsúdený predložil súdu v konaní o PP a zároveň žiadal, aby súd svedkov vypočul. Namietal zákonnosť riešenia disciplinárnej veci a rozhodnutie o disciplinárnom previnení z dôvodu, že pokiaľ odsúdený mal zdvihnúť stoličku, urobil tak na svoju obranu proti väzňovi, ktorý sa mu vyhrážal (čo potvrdili aj spoluväzni v prehláseniach). Vzhľadom na to, že odsúdený predložil súdu dôkazy a to Čestné vyhlásenie spoluväzňov o tom, ako sa incident stal a za ktorý bol disciplinárne potrestaný a následne trval na tom, aby tieto dôkazy boli počas konania vykonané (výsluchom svedkov), súd dôkazy nevzal vo svojom rozhodnutí do úvahy. Takým postupom vyhodnotil súd konanie odsúdeného ako nesprávne a protiprávne a dokazujúce to, že odsúdený nepreukázal snahu o nápravu. Odsúdený namietal uvedený postup súdu a je toho názoru, že súd nevykonal všetky dostupné dôkazy k zisteniu skutočného stavu veci, k čomu poukazuje na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 154/09 zo dňa 10.11.2009, z ktorého

cituje. Odsúdený má chorú matku, o ktorú sa staral v čase, keď bol na slobode a zároveň sa staral aj o svoje dve maloleté dcéry aj napriek tomu, že jeho družka žila s iným partnerom. Nesplnenie podmienky prognózy riadneho života súd odôvodnil iba dlhým časovým obdobím, počas ktorého sťažovateľ páchal trestnú činnosť, jeho recidívou a okolnosťou, že sa podmieničné tresty v minulosti mu uložené sa zjavne minuli účinkom. Aj v tejto časti nie je rozhodnutie súdu dostatočne odôvodnené. Nie je možné v súčasnosti hodnotiť vplyv uložených nepodmienečných trestov z minulosti so súčasným trestom odňatia slobody vo vzťahu, či sa tieto minuli účinkom, keďže až pri výkone tohto (nepodmienečného trestu) môže byť v budúcnosti zjavný jeho účinok a to tak, že sa odsúdený osvedčí prípadne neosvedčí. Odsúdený práve uloženým nepodmienečným trestom mohol dospieť k poznaniu a k náprave a práve tento trest (nepodmienečný) mohol splniť svoj účel. Odsúdený zároveň namieta, že súd nerozhodol o jeho žiadosti v zákonnej lehote 60 dní odo dňa doručenia jeho žiadosti (415 ods. 4 Trestného poriadku). Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odsúdený žiada, aby nadriadený orgán v zmysle ustanovenia § 194 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku žiadosti odsúdeného vyhovel s tým, že mu uloží skúšobnú dobu a prípadne aj iné povinnosti v zmysle ustanovení Trestného poriadku.

Na základe podanej sťažnosti krajský súd preskúmal podľa § 192 ods. 1 Tr. poriadku správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a zistil pritom, že sťažnosť odsúdeného nie je opodstatnená.

Prvostupňový súd v úvodnej časti svojho rozhodnutia rozoberá aké dôkazy vykonal na verejných zasadnutiach, pričom z hodnotenia ÚVV a ÚVTOS Prešov vyplýva, že u odsúdeného už počas výkonu väzby boli zaznamenané dva záporné poznatky týkajúce sa režimovej oblasti, pričom jeho negatívne správanie sa podstatnejšie nezmenilo ani po nástupe do výkonu trestu. Okrem ďalších negatívnych poznatkov došlo z jeho strany aj k účasti na fyzickom konflikte medzi odsúdenými dňa 22.06.2021, za čo mu uložený disciplinárny trest - umiestnenie do uzavretého oddielu v mimopracovnom čase na dobu päť dní. Na základe uvedeného riaditeľ ÚVV a ÚVTOS Prešov konštatoval, že odsúdený len čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmieničné prepustenie a neodporúča jeho podmieničné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Podľa odpisu z registra trestov má odsúdený vykázaných celkovo 7 záznamov za rôznorodú trestnú činnosť (krádeže, nebezpečné vyhrážanie, výtržníctvo a pod.) Štyrikrát sa na odsúdeného hľadí, akoby nebol odsúdený. Vo výkone trestu odňatia slobody je po prvýkrát.

Na základe zisteného skutkového stavu je zrejmé, že u odsúdeného bola splnená formálna podmienka na podmieničné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, keďže polovica výkonu trestu mu uplynula dňa 26.11.2020. Okresný súd sa však nedomnieva, že došlo aj k naplneniu materiálnej podmienky pre podmieničné prepustenie z výkonu trestu. Odsúdený totiž svojim správaním sa počas výkonu trestu odňatia slobody nepreukázal snahu po náprave. Práve naopak, svojim protiprávnym konaním, ktoré gradovalo od opakovaných negatívnych poznatkov až po disciplinárne previnenie preukázal, že k jeho prevýchove ani zďaleka nedošlo a je na neho potrebné pôsobiť ďalším výkonom trestu. Tento názor výrazne podporuje aj zľahčujúci postoj odsúdeného k trestnej činnosti, pre ktorú je vo výkone trestu. K predpokladu, že odsúdený povedie na slobode riadny život je v zrejmom protiklade vysoký počet jeho doterajších odsúdení. Pri všetkých doterajších odsúdeniach, s výnimkou ostatného, mu boli ukladané tresty odňatia slobody s podmieničným odkladom ich výkonu. Napriek tomu sa opakovane dopúšťal ďalšej trestnej činnosti. Nebolo preto súdu prvého stupňa zrejmé, aký by malo mať na správanie odsúdeného na slobode vplyv plynutie skúšobnej doby podmieničného prepustenia, keď doterajšie podmieničné odklady sa zjavne minuli účinkom.

V prieskumnom konaní sťažnostný súd zistil, že odsúdený v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody, ktorý je bližšie uvedený v úvode tohto rozhodnutia, pričom ods. T. A. sa domáha podmieničného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, nakoľko dňa 26.11.2020 mu uplynula polovica uloženého trestu a trest ktorý vykonal mal na neho prevýchovnú funkciu a sú splnené všetky predpoklady ustanovené v § 66 ods. 1 Tr. zákona vzťahujúce sa k jeho podmieničnému prepusteniu.

Úvodom krajský súd uvádza, že podmieničné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody znamená podstatnú zmenu spôsobu jeho výkon, a preto by mala byť umožnená len odsúdeným, u ktorých je reálny predpoklad, že uložený trest splní svoj účel aj bez potreby jeho celého výkonu v ústave. Súd preto musí skúmať všetky okolnosti svedčiacie o možnostiach prevýchovy odsúdeného a jeho správanie vo výkone trestu odňatia slobody.

Z pojatia trestu ako účelovej sankcie vyplýva, že pokiaľ doposiaľ vykonanou časťou trestu bol dosiahnutý účel trestu sledovaný zákonom, je ďalší výkon trestu nepotrebný a taktiež neodôvodnený. Aj keď súd pri ukladaní trestu prihliada k možnostiam nápravy páchatela, nie je možné vždy presne predvídať, ako sa u jednotlivých páchatelov prejaví jeho výchovný účinok. Z chovania odsúdeného a z jeho postoja k plneniu si povinností v dobe výkonu trestu môže byť zjavné také polepšenie, že ďalší výkon trestu nie je potrebný a môže byť prepustený na slobodu. Podmienečné prepustenie je významným prostriedkom dovŕšenia prevýchovy a resocializácie odsúdeného a neznamená teda ukončenie tohto procesu, ale pokračovanie prevýchovného a resocializačného procesu v iných podmienkach (na slobode).

Zmysel tohto inštitútu nie je v tom, že za dobré chovanie, prípadne za plnenie si svojich povinností vo výkone trestu bude odsúdený automaticky prepustený po odpykaní si zákonom stanovenej doby, bez zreteľa k účelu trestu. Nevyhnutným predpokladom pre podmienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je aj pozitívna prognóza budúceho správania sa odsúdeného.

Z hodnotenia odsúdeného z ÚVV a ÚVTOS Prešov sťažnostnému súdu okrem iného vyplýva, už počas výkonu väzby (doba, ktorej bola zarátaná do výkonu trestu odňatia slobody) nebolo správanie odsúdeného vždy na požadovanej úrovni a evidujú dva záporné poznatky týkajúce sa režimovej oblasti. Taktiež adaptácia na podmienky výkonu trestu neprebehla bez nedostatkov. Správanie a vystupovanie odsúdeného nebolo po zaradení do výchovného kolektívu na požadovanej úrovni. Neskôr evidujú porušenie zákona, keď nabádal odsúdeného, aby privodil trestné stíhanie inému odsúdenému a evidujú aj jeden záporný poznatok, keď odsúdený nenastúpil včas na rannú previerku početného stavu odsúdených. Resocializačná prognóza odsúdeného je menej nepriaznivá, riziko recidívy trestnej činnosti je stredné a preto riaditeľ ústavu neodporúča jeho podmienečne prepustenie.

Ako to už uviedol aj okresný súd, v rámci konania o žiadosti odsúdeného o podmienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody bolo právoplatne rozhodnuté o uložení disciplinárneho trestu za skutok spáchaný dňa 22.06.2021, kedy svojím konaním odsúdený porušil zásady slušného správania a vystupovania, teda porušil povinnosť zachovávať zásady slušného správania a vystupovania voči osobám, s ktorými prichádza do styku, podľa § 39 písm. b) z.č. 475/2002 Z.z. o výkone trestu, čím spáchal disciplinárne previnenie, za čo mu bol uložený disciplinárny trest - umiestnenie do uzavretého oddielu v mimopracovnom čase na dobu päť dní.

Krajský súd zastáva názor, že len samotné plnenie príkazov a nariadení vo výkone trestu odňatia slobody a dodržiavanie väzenského poriadku nie je samo o sebe, bez splnenia ďalších okolností, postačujúce na dosiahnutie materiálneho predpokladu uvedeného v § 66 ods. 1 písm. a/, b/ Tr. zákona. Odsúdený sa takýmto správaním len adaptuje na podmienky výkonu trestu odňatia slobody a v prípade nedodržiavania stanoveného ústavného poriadku sa vystavuje hrozbe uloženia disciplinárneho potrestania.

Na naplnenie materiálneho predpokladu pre podmienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody sa vyžaduje predovšetkým aktívny prístup a postoj odsúdeného, z ktorého možno vyvodíť polepšenie sa a v budúcnosti očakávať, že si odsúdený z výkonu trestu vzal ponaučenie a bude dodržiavať zákonom stanovené normy správania sa a viesť riadny život. Podľa názoru sťažnostného súdu odsúdený svojím správaním vo výkone trestu odňatia slobody nepreukázal taký stupeň aktivity a polepšenia, že od neho možno dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Napokon aj z hodnotenia ÚVV a ÚVTOS Prešov vyplýva, že odsúdený činnosť pre všeobecný rozvoj osobnosti vykonáva, ale nebola zaznamenaná žiadna iniciatíva nad rámec povinností, ktorou by sa snažil vytvoriť si podmienky pre zaradenie do diferenciacnej skupiny „B“. Preto záver okresného súdu, že odsúdený po materiálnej stránke nespĺňa predpoklady na podmienečné prepustenie je správny.

Záverom ešte krajský súd dodáva, že materiálnu podmienku možnosti očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život v zmysle § 66 ods. 1 písm. a/, b/ Trestného zákona je potrebné i v tomto prípade skúmať aj pri zohľadnení okolností predchádzajúceho života odsúdeného, vrátane jeho skorších odsúdení, pričom podľa odpisu z registra trestov je zrejmé, že odsúdený má v ňom 7 záznamov, z čoho si nevzal ponaučenie a naďalej pokračoval v páchaní ďalšej a to aj závažnejšej trestnej činnosti.

Podmienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je totiž na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad,

že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy. Takouto okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmienčnom prepustení význam, je podľa odbornej literatúry, ako aj bohatej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR a všeobecných súdov, taktiež predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane jeho minulej trestnej činnosti.

K sťažnostným námietkam odsúdeného krajský súd poukazuje na vyššie uvedené skutočnosti a okolnosti, na podklade ktorých ani nadriadený súd nemal za to, že odsúdený doposiaľ vykonaným trestom preukázal také polepšenie, že možno od neho dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Vo vzťahu k posúdeniu splnenia materiálnych podmienok podmienčného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, sťažnostný súd v tejto súvislosti tiež skúmal, či u odsúdeného došlo k polepšeniu, teda, či u neho prebehol proces vnútornej premeny jeho osobnosti oprávňujúci „nádej“, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život, v rámci čoho zväžil aj závažnosť a povahu trestných činov, ktorých sa vykonávaný trest týka, plnenie si povinností a správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody v kontexte jeho doterajšieho spôsobu života, charakteru jeho osoby, povahových vlastností a jeho postoja k spáchanej trestnej činnosti. V neprospech odsúdeného ale práve svedčí najmä predchádzajúce opakované páchanie inej trestnej činnosti a ako aj zistené záporné poznatky a čo je najpodstatnejšie aj disciplinárne potrestanie za porušenie zásad slušného správania sa a vystupovania. Zároveň skutočnosť, že zástupca ústavu neodporučil podmienčné prepustenie odsúdeného, je výsledkom hodnotenia viacerých podmienok, nielen správania odsúdeného vo výkone trestu, ale napríklad aj aktivity odsúdeného, plnenia programu zaobchádzania, hodnotenia rizík sociálneho zlyhania a pod. Krajský súd vyhodnotil, že v súčasnosti, pri zohľadnení dĺžky uloženého a doposiaľ vykonaného trestu a aktuálneho správania odsúdeného vo výkone trestu, nie je možné bez dôvodných pochybností urobiť záver, že v budúcnosti povedie riadny život.

Už Ústavný SR konštatoval, že zmysel podmienčného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie bol odsúdený automaticky podmienčne prepustený po uplynutí ustanovenej doby bez zreteľa na účel trestu. Je potrebné vziať do úvahy i samotný účel trestu, ktorý obsahuje viac komponentov, ku ktorým súdy pri svojom rozhodovaní musia prihliadať. Podstatou ich úvah je potom v konečnom dôsledku dôvodnosť predpokladu, že odsúdený povedie v budúcnosti i na slobode riadny život s minimalizáciou rizika jeho recidívy. Pokiaľ všeobecný súd prihliadne na okolnosť, že nie je zabezpečená podmienka budúceho riadneho života sťažovateľa, je to výlučne iba vecou jeho uváženia, ak dospel k záveru, že doterajší výkon trestu odňatia slobody neodstránil charakterové vlastnosti, ktoré sťažovateľa viedli k páchaniu závažnej trestnej činnosti. Ústavný súd v týchto prípadoch nemôže zasahovať do skutkových a právnych záverov všeobecného súdu za predpokladu, že ich možno pokladať za ústavne udržateľné a aprobovateľné.

K námietke týkajúcej sa nevykonania navrhnutých dôkazov týkajúcich sa disciplinárneho potrestania odsúdeného (prečítaním predložených čestných vyhlásení, prípadne výsluch tam uvedených odsúdených) sťažnostný súd uvádza, že vo vzťahu k disciplinárnej právomoci je príslušným zákonom zmocnený orgán, ktorý má oprávnenie o tom rozhodovať. Konanie odsúdeného bolo pritom predmetom preskúmavania aj v rámci odvolacieho konania, kedy bol jeho opravný prostriedok zamietnutý, pričom v tomto rozhodnutí zmocnený orgán konštatuje, že tvrdenie odsúdeného, že neboli vypočutí svedkovia, ktorých navrhol vypočuť samotný odsúdený, považuje odvolací orgán za subjektívny názor odsúdeného, keďže všetci odsúdení, ktorých ods. T. A. navrhol vypočuť, boli riadne vypočutí v rámci disciplinárneho konania. Napokon súdy rozhodujúce o žiadosti odsúdeného o podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nie sú oprávnené preskúmať takéto disciplinárne rozhodnutie a sú povinné rešpektovať ním zistený skutkový a právny stav a to až do doby, pokiaľ by nedošlo k zmene takéhoto rozhodnutia v dôsledku napr. použitia mimoriadneho opravného prostriedku.

Taktiež nerozhodnutie o žiadosti odsúdeného do 60 dní, nie je dôvodom na to, aby bol odsúdený automaticky prepustený na slobodu. Ide totiž iba o poriadkovú lehotu, s porušením ktorej zákonodarcia nespája takýto následok. V postupe okresného súdu nezistil krajský súd podstatné prieťahy a nedodržanie zákonnej 60-dňovej lehoty v zmysle § 415 ods. 4 Tr. por. nemožno podľa názoru sťažnostného súdu považovať za také závažné porušenie zákona, ktoré by malo vplyv na zákonnosť rozhodnutia prvostupňového súdu, pretože tento odročil verejné zasadnutie za účelom vyčkania na to, ako sa rozhodne o odvolaní odsúdeného voči uloženej disciplinárnej sankcii, čo mohlo byť napokon aj v prospech odsúdeného, ak by odvolací orgán zrušil disciplinárne potrestanie.

To boli podstatné dôvody, pre ktoré krajský súd nevyhovel sťažnosti odsúdeného a túto ako nedôvodnú postupom podľa § 193 ods. 1 pís. c/Tr. poriadku zamietol.

Rozhodnutie bolo prijaté jednohlasne.
jednomyseľne

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.